

УДК 37.013.42: 314.151.3

Серга Т.О.¹, Грудіна В.В.²

¹ канд. соц. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

² студ. гр. СН-219 НУ «Запорізька політехніка»

СОЦІАЛЬНА РОБОТА З ДІТЬМИ, БАТЬКИ ЯКИХ ПРАЦЮЮТЬ ЗА КОРДОНОМ

В останні роки, зниження рівня життя людей призвело до збільшення кількості населення, що виїжджає працювати за кордон.

Від'їзд українського населення призводить до негативних наслідків: зменшується кількість укладених шлюбів, частішими стають розлучення. Ще однією проблемою є виховання дітей, залишених в Україні, особливо у випадку тривалої відсутності батьків. Як наслідок посилюється проблема соціального сирітства. В такому випадку діти залишаються без нагляду, спілкування, стискаються із цілим рядом проблем, потребують допомоги.

У дітей заробітчан можуть відбуватися позитивні зміни: дитина стає більш самостійною, працьовитішою, цінується зароблені батьками гроші. Але, нажаль, негативних змін набагато більше. Залишаючись без батьків діти не отримують повноцінного виховання, їм бракує батьківського тепла, ласки. Характерними для них стають стресові стани, небажання спілкуватись з рідними, особливо з батьками, збільшення шкідливих звичок, залежність від комп'ютерних ігор. Дослідження показують, що цим дітям властиве відчуття провини: вони вважають себе винними у тому, що їхнім батькам доводиться працювати за кордоном.

З від'їздом батьків за кордон змінюється соціальне оточення, цінності. Так, до від'їзду батьків важливим для дитини є: становище сім'ї у суспільстві, престижність школи, успішність у навчанні. Після від'їзду стають більш важливими модний одяг та манера модно одягатися, поїздки дитини за кордон. Успішності навчання майже не надається значення.

Діти трудових мігрантів мають, загалом ті ж проблеми, що і однолітки, але до них додаються інші: переживання за батьків, неспокій, самотність, страх, бажання самоствердитися. Все більший відсоток дітей трудових мігрантів стає «дітьми вулиці». Відомі випадки втягування цих дітей до зловживання алкоголем, наркотичними речовинами, втягнення до проституції, розповсюдження наркотиків та порнографії. Крім того, діти заробітчан можуть зазнавати жорсткого ставлення з боку однолітків або навіть родичів.

Загалом серед проблем, що виникають у дітей, батьки яких поїхали працювати за кордон, можна виділити такі: проблеми психологічного характеру (сумування за батьками, нестача батьківської ласки, нема до кого звернутись за порадою), проблеми дозвілля, проблеми з навчанням (прогули, зниження успішності), проблеми з знаходженням спільної мови з оточенням, матеріальні проблеми. Серед основних завдань роботи з дітьми заробітчан можна виділити наступні: створення умов для збереження, фізичного, психологічного стану дитини, формування та розвиток життєвих установок, моральних якостей, попередження впливу десоціалізуючих впливів на розвиток дитини, створення сприятливих умов для розвитку її здібностей, реалізації можливостей, надання психологічної допомоги. Зміст соціально-педагогічної діяльності складається з наступних етапів: виявлення дітей,

батьки яких виїхали працювати за кордон та створення інформаційної бази про такі сім'ї, встановлення контакту з цими дітьми і діагностування їхніх специфічних проблем. Після проведення попередньої роботи настає етап здійснення соціально-педагогічної підтримки дітям.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Пігіда В. М. Соціально-педагогічна діяльність з дітьми трудових мігрантів // Науковий вісник Ужгородського університету : Серія: Педагогіка. Соціальна робота / [редкол.: Козубовська І.В. (гол. ред.) та ін.]. – Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2011. – Вип. 21. – С. 157–160.

2. Соціально-педагогічна та психологічна робота з дітьми трудових мігрантів: навч.-метод. посібник. / за редакцією К.Б. Левченко, Трубавіної І.М., Цушка І.І. – К.: Видавництво, 2007. – 240 с.